

LIDÉ A GLOBÁLNÍ VÝZVY

Tematický plán pro ŠVP – 9. ročník | RVP ZV 2025 – finální revize

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Lidé a globální výzvy je předmětem disponibilní hodinové dotace pro 9. ročník. Navazuje na pojetí modelového předmětu skupiny Svět v souvislostech a rozšiřuje vzdělávací obsah zejména z pohledu společenských věd. Vychází především ze vzdělávacích oborů Výchova k občanství, Dějepis a Geografie a vytváří prostor pro naplňování průřezového tématu Společnost pro všechny. Obsah se zaměřuje na propojenost a rozmanitost současného světa, demokracii a občanskou participaci, média a informace, historické kořeny globálních nerovností, globální ekonomiku, migraci, konflikty a spolupráci, humanitární pomoc a možnosti odpovědného občanského jednání. Žáci pracují s aktuálními i historickými případovými studiemi, mapami, daty, prameny, mediálními sděleními a životními příběhy. Porovnávají různé perspektivy, ověřují informace, hledají příčiny a důsledky, formulují argumenty a reflektují vlastní postoje. Důraz je kladen na aktivní učení prostřednictvím diskusí, simulací, badatelských úloh, projektů a prezentací. Konkrétní aktuální události slouží jako případové studie, nikoli jako pevně stanovené učivo. Při práci s politicky a společensky kontroverzními tématy je výuka vedena věcně, nestranně a pluralitně, s respektem k demokratickým principům, lidským právům a důstojnosti člověka. Předmět rozvíjí zejména kompetenci k občanství a udržitelnosti, kompetenci k řešení problémů, osobnostní a sociální kompetenci a kritickou práci s informacemi.

Časová dotace: 9. ročník – 2 vyučovací hodiny týdně, celkem 66 hodin za školní rok.

Organizace výuky: Výuka je dělena na skupiny při dodržení minimálního počtu žáků ve skupině stanoveného platnými právními předpisy. Pokud podmínky pro dělení nejsou splněny, probíhá výuka bez dělení třídy. Dělení podporuje zejména diskusní, badatelské, simulační a projektové formy práce.

Časové zařazení: Časové zařazení učiva je orientační. Každý měsíc tvoří jeden hlavní tematický celek v dotaci 6–6–8–6–6–6–8–8–4 hodin. Konkrétní případové studie lze přizpůsobovat aktuálnímu dění, pokud zůstane zachován školní OVU a kurikulární zaměření tématu.

Tematický plán – 9. ročník

Měsíc a časová dotace	Školní OVU pro 9. ročník	Učivo
Září – 6 h	Na příkladech ze svého každodenního života vysvětlí propojenost současného světa, rozpozná její příležitosti i rizika a doloží, jak se globalizace promítá do konkrétních míst a životů lidí. Vazba na OVU RVP ZV 2025: PTS-000-000-ZV9-001 – Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají. GEO-GEO-002-ZV9-011 – Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejich pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu.	Jsme součástí propojeného světa – globalizace v každodenním životě; původ výrobků, informací a služeb; globální výrobní, obchodní a komunikační sítě. Aktivita „Cesta výrobku“ a mapa propojení.
Říjen – 6 h	Porovná demokratické a autokratické způsoby vládnutí, vysvětlí význam demokratických principů a na modelové situaci prozkoumá, jak volby a občanské zapojení ovlivňují veřejné rozhodování. Vazba na OVU RVP ZV 2025: CAS-VKO-002-ZV9-005 – Zhodnotí na příkladech ze života občanů přednosti, úskalí a dopady demokratické a autokratické formy vlády. CAS-VKO-002-ZV9-006 – Prozkoumá průběh a výsledky voleb v České republice, rozhodování občanů při volbách a jejich zapojování do veřejného politického dění.	Demokracie není samozřejmost – demokracie a autokracie; svoboda a odpovědnost; volby a občanská participace. Modelová volební kampaň nebo rozhodování o školní či obecní otázce.
Listopad – 8 h	Rozpozná prostředky, jimiž mediální sdělení ovlivňuje vnímání tématu, identifikuje stereotypy a předsudky a při porovnávání více zdrojů rozlišuje fakta, interpretace a názory. Vazba na OVU RVP ZV 2025: PTS-000-000-ZV9-002 – Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu. PTS-000-000-ZV9-003 – Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření.	Kdo utváří náš pohled na svět? – média, sociální sítě, algoritmy, propaganda, dezinformace, stereotypy a informační bubliny. Srovnání zpracování jedné události v různých zdrojích; zásady ověřování informací.
Prosinec – 6 h	Vysvětlí vybrané historické kořeny dnešních globálních nerovností a na konkrétních příkladech posoudí dopady kolonialismu, imperialismu a dekolonizace na různé skupiny lidí. Vazba na OVU RVP ZV 2025: CAS-DEJ-001-ZV9-010 – Posoudí dopady kolonialismu, imperialismu a dekolonizace na různé skupiny lidí. PTS-000-000-ZV9-004 – Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.	Proč je svět nerovný? – kolonialismus, imperialismus a dekolonizace; historické kořeny globálních rozdílů; dlouhodobé společenské, kulturní a ekonomické dopady. Práce s mapami, prameny a životními příběhy.
Leden – 6 h	Používá základní ekonomické pojmy při vysvětlování aktuálních jevů a na konkrétním výrobku nebo službě zkoumá vazby mezi výrobou, obchodem, spotřebou a rozmístěním hospodářských aktivit. Vazba na OVU RVP ZV 2025: CAS-VKO-003-ZV9-013 – Používá základní ekonomické pojmy, které jsou aktuálně diskutovány ve veřejném prostoru. GEO-GEO-002-ZV9-010 – Identifikuje hlavní faktory ovlivňující rozmístění a zaměření hospodářských aktivit a jejich vliv na konkrétní region a jeho další rozvoj.	Jak funguje globální ekonomika? – trh, cena, inflace, práce, výroba, obchod, firmy a spotřeba; globální dodavatelské řetězce. Případová studie telefonu, oblečení, potravin nebo jiné žákům blízké komodity.
Únor – 6 h	Vysvětlí hlavní příčiny migrace, rozlišuje různé životní situace migrantů a uprchlíků, pracuje s mapami a daty a kriticky reflektuje předsudky a stereotypy spojené s migrací. Vazba na OVU RVP ZV 2025: GEO-GEO-002-ZV9-008 – Vysvětlí, jak přírodní a společenské faktory ovlivňují přirozený i migrační pohyb obyvatel a strukturu i rozmístění obyvatelstva v různých místech a regionech. CAS-VKO-001-ZV9-003 – Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.	Lidé v pohybu – migrace a uprchlictví; přírodní a společenské příčiny migrace; dopady na místa původu i cílové oblasti; integrace, stereotypy a životní příběhy. Práce s mapou, statistikou a modelovým příběhem.
Březen – 8 h	Na příkladech současných a historických konfliktů rozliší jejich příčiny a důsledky, porovná snahy o spolupráci a mírové řešení a kriticky pracuje s aktuálními zdroji. Vazba na OVU RVP ZV 2025: GEO-GEO-002-ZV9-012 – Na příkladu mezinárodních a regionálních konfliktů rozliší jejich podobné a rozdílné příčiny, důsledky a snahy o mírové řešení. CAS-DEJ-001-ZV9-009 – Rozliší příčiny, důsledky a podobu konfliktů a spolupráce v minulosti.	Konflikt, mír a spolupráce – historické, politické, ekonomické a geografické souvislosti konfliktů; dopady na civilní obyvatelstvo; diplomacie, spolupráce a mírové řešení. Vhodně zvolená případová studie.
Duben – 8 h	Zvažuje potřeby lidí zasažených krizemi, vysvětlí principy solidarity a humanitární pomoci a na základě ověřených informací posoudí možnosti pomoci s respektem k lidské důstojnosti. Vazba na OVU RVP ZV 2025: PTS-000-000-ZV9-004 – Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě. CAS-VKO-002-ZV9-010 – Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.	Když svět potřebuje pomoc – humanitární krize, chudoba, katastrofy a ozbrojené konflikty; humanitární pomoc, rozvojová spolupráce, solidarita, lidská důstojnost a rovné příležitosti. Simulace rozhodování o pomoci.
Květen – 8 h	V týmu prozkoumá vybranou globální výzvu z více společenskove vědních perspektiv, navrhne realistickou společensky prospěšnou aktivitu nebo osvětový výstup a podle možností se podílí na její realizaci. Vazba na OVU RVP ZV 2025: CAS-VKO-002-ZV9-012 – Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje. PTS-000-000-ZV9-006 – Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí.	Globální výzva – naše odpověď. Žákovský týmový projekt: nerovnosti, vzdělávání, chudoba, lidská práva, migrace, mír, odpovědná spotřeba nebo jiné aktuální téma. Návrh informační, školní či komunitní akce; realizace nebo veřejná prezentace.
Červen – 4 h	Propojí poznatky z celého roku, kriticky posoudí vybrané dění v současném světě a na základě ověřených informací vysvětlí příležitosti, rizika a možnosti odpovědného jednání v propojeném světě. Vazba na OVU RVP ZV 2025: CAS-VKO-002-ZV9-010 – Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě. PTS-000-000-ZV9-001 – Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.	Svět v souvislostech – závěrečné fórum. Prezentace projektů, mapa souvislostí, diskuse „Co může ovlivnit jednotlivce a co vyžaduje společné řešení?“, reflexe a sebereflexe učení.

Poznámka k finální kurikulární revizi

Didaktické pojetí: předmět není encyklopedickým přehledem světové politiky či ekonomiky. Těžištěm jsou konkrétní problémy a případové studie, práce s více perspektivami, ověřování informací, práce s mapami, daty a prameny, argumentace, diskuse, simulace a návrhy řešení. U aktuálních konfliktů a politických témat se neposuzuje stranická příslušnost ani politické preference žáků; hodnoceny jsou zejména práce s informacemi, věcná argumentace, porozumění souvislostem a respektující komunikace.